

VIŠI PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda broj: PŽ-2354/84-2

od 24. XII 1984.

Vijeće: Kosta Manojlović, Gordana Gasparini, Gavro Badovinac

LUČKE NAKNADE - OBVEZA PLOVIDBENOG AGENTA NA PLAĆANJE NAKNADE ZA UPOTREBU LUKE PRI OBAVLJANJU PRIVREDNE DJELATNOSTI - Naknadu za upotrebu luke pri obavljanju privredne djelatnosti plaća subjekt koji upotrebljava luku pri obavljanju svoje privredne djelatnosti - Privredna djelatnost plovidbenog agenta jesu plovidbeni agencijski poslovi, tj. poslovi pomaganja koji se pojavljuju u vezi s boravkom broda u luci i poslovi posredovanja i zastupanja pri sklapanju ugovora o oskorištavanju brodova i bilo da se radi o pomaganju, posredovanju ili zastupanju uvijek su u pitanju radnje i poslovi pravne prirode - Po prirodi same stvari, pravni poslovi i druge pravne radnje obavljaju se bez upotrebe stvari koje čine proizvodna sredstva, pa se tako i pravni poslovi i druge pravne radnje koji se odnose na plovidbu i iskorištavanje broda, a koje obavlja plovidbeni agent, obavljaju bez upotrebe luke, iz čega slijedi da plovidbeni agent nije u obvezi platiti ovu lučku naknadu

U sporu između tužitelja kao korisnika luke Koper, protiv tuženika kao plovidbenog agenta, koji je, prema tvrdnji tužitelja, u vremenu od 1. rujna 1980. do 31. prosinca 1980. koristio luku Koper za obavljanje svoje djelatnosti plovidbenog agenta, radi isplate dinara 2.175,00, po računu broj 4200/81 od 4. veljače 1981, iz naslova naknade za upotrebu luke za obavljanje djelatnosti plovidbenog agenta, na temelju odredbe iz čl. 13 st. 2 Zakona o lukama SR Slovenije i tarifnim odredbama tabele XXI/B 3 Tarife luka Koper, Okružni privredni sud u Rijeci presudom broj P-765/82-24 od 5. srpnja 1983. odbio je tužbeni zahtjev uz obrazloženje da tuženik pri obavljanju svoje djelatnosti agentiranja brodova ne upotrebljava luku tužitelja, pa da nije u obvezi platiti utuženu naknadu.

Protiv ove presude tužitelj je podnio žalbu i presudu pobija zbog pogrešne primjene materijalnog prava, te predlaže da se ista preinači i tužbeni zahtjev usvoji. U žalbi navodi da je pogrešno stajalište pobijane presude da tuženik kao pomorski agent ne upotrebljava luku pri obavljanju svoje privredne djelatnosti; da pri tumačenju odredbe iz čl. 13 st. 2 Zakona o lukama SR Slovenije, o tome što se smatra za upotrebu luke, treba uzeti u obzir i odredbu čl. 1 navedenog Zakona, iz koje proizlazi da se pod upotrebom luke smatraju privredne aktivnosti koje

su s lučkom djelatnošću u ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj vezi, a da je djelatnost pomorskog agenta u ekonomskoj vezi s obavljanjem lučke djelatnosti, pa da se zato smatra da pomorski agent pri obavljanju svoje privredne djelatnosti u ekonomskom smislu upotrebljava luku.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba nije osnovana.

Ispitujući prvostepenu presudu u granicama iz čl. 365 st. 1 i 2 ZPP-a, ovaj drugostepeni sud je utvrdio da je ista zakonita i pravilna jer je donesena u postupku u kojem nisu povrijeđene odredbe iz čl. 354 st. 2 ZPP-a i uz pravilnu primjenu materijalnog prava.

Pravni temelj utužene obveze predstavlja odredba iz čl. 13 st. 2 Zakona o lukama SR Slovenije ("Uradni list" broj 2/77; u nastavku teksta: Zakon).

Prema odredbi iz čl. 13 st. 2 Zakona, naknadu za upotrebu luke plaća organizacija udruženog radakoje upotrebljava luku pri obavljanju privredne djelatnosti.

Iz činjenice da tuženik obavlja djelatnost plovidbenog agenta i da je tu djelatnost obavljao i u vremenu od 1. rujna do 31. prosinca 1980. u odnosu na brod "Cap. F. Gaingerot", koji je u luci tužitelja vršio iskrcaj tereta, prvostepeni je sud izveo pravilan zaključak da tuženik pri obavljanju te djelatnosti nije upotrebljavao luku tužitelja.

Privredna djelatnost tuženika, kao plovidbenog agenta, jesu plovidbeni agencijski poslovi pomaganja koji se pojavljuju u vezi s boravkom broda u luci i poslovi posredovanja i zastupanja pri sklapanju ugovora o iskorištavanju brodova. Bilo da se radi o pomaganju, posredovanju ili zastupanju uvijek su u pitanju radnje i poslovi pravne prirode.

Po prirodi same stvari, pravni poslovi i druge pravne radnje obavljaju se bez upotrebe stvari koje čine proizvodna sredstva, pa se tako i pravni poslovi i druge pravne radnje koji se odnose na plovidbu i iskorištavanje brodova, a koje obavlja plovidbeni agent, obavljaju bez upotrebe luke kao proizvodnog sredstva, čiji je pojam određen u čl. 1 st. 1 Zakona, odnosno u čl. 15 st. 1 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi ("Službeni list SFRJ" broj 22/77).

Luku prema njenoj namjeni, tj. za pristajanje, sidrenje i zadržavanje, te ukrcavanje i iskrcavanje putnika i robe upotrebljava brod, u ime i za račun kojeg plovidbeni agent obavlja pravne poslove i druge pravne radnje, pa brod plaća i naknadu za navedenu upotrebu luke.

Točno je da je privredna djelatnost plovidbenog agenta, pa i privredna djelatnost tuženika u konkretnom slučaju, a kao što to proizlazi iz naprijed navedenog sadržaja privredne djelatnosti plovidbenog agenta, u vezi (ekonomskoj i tehnološkoj) s djelatnostima kojima je namijenjena luka, tj. pristajanjem brodova, te

ukrcavanjem i iskrcavanjem tereta. Međutim, sama ta okolnost - postojanje veze između djelatnosti luke i djelatnosti plovidbenog agenta - još nije dovoljna osnova za nastanak obveze plaćanja utužene naknade, kako to ističe žalitelj.

Da bi obveza plaćanja naknade nastala, potrebno je, kako je to već istaknuto, da subjekt pri obavljanju privredne djelatnosti upotrebljava luku, a plovidbeni agent luku ne upotrebljava.

Pojam upotrebe treba odrediti u njegovom običnom značenju, a prema ovom upotreba znači, kao što to ime kaže, upotrebljavati stvar, služiti se njome.

Upotreba luke u ekonomskom smislu, o čemu govori žalitelj, pravno označava korištenje, a luku Koper, suglasno odredbi iz čl. 5 Zakona, koristi tužitelj, a ne tuženik.

Iz ovih razloga, a kraj utvrđenog činjeničnog stanja da je tuženik u vremenu od 1. rujna do 31. prosinca 1980. obavljao pravne poslove, odnosno određene pravne radnje za naprijed navedeni bord koji je boravio u luci tužitelja i istu upotrebljavao za ukrcavanje, odnosno iskrcavanje tereta, po ocjeni ovog drugostepenog suda treba utvrditi da tuženik pri obavljanju navedenih poslova plovidbenog agenta, odnosno svoje privredne djelatnosti, nije upotrebljavao luku tužitelja, te da, arg. a contratio iz čl. 13 st. 2 Zakona, nije u obvezi platiti lučku naknadu.

Ocjenujući, iz navedenih razloga, da nije ostvaren istaknuti žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, kao ni žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 ZPP-a, na koje ovaj drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti, na temelju odredbe iz čl. 368 ZPP-a, žalbu je kao neosnovanu valjalo odbiti i prvostepenu presudu potvrditi.

Gordana Gasparini,
sudac Vrhovnog suda
Hrvatske

SUMMARY

Gordana Gasparini:

JUDGMENT OF THE SUPERIOR COMMERCIAL COURT OF CROATIA, Dec. 24, 1984, No. PŽ-2354/84/2. concerning whether or not a maritime agent must pay harbour dues for use of the harbour

A maritime agent is not liable to harbour dues for the use of a harbour in carrying out his commercial activity because his activity as an agent is mainly of a legal character and does not need the use of the harbour.